

עין משפט
נר מצוה

נג:

וְכִי תִּמָּא אֹרְחָא דְּמִילְתָּא לְמִיתב לְיִמִּין. נ"ל לפרש כלומר אדרבה כי היכי דהתם יחז קודשא צריך הוא מימינו הכא נמי המתפלל יתן שלום לימין שלו ברישא ת"ל יפול מצדך אלף אלמא דיש לבקש על נגד השמאלי ברישא והדר לימין וטעמא הוי דהוי לימין הקצ"ה ברישא: **תַּנֵּן כַּמָּאן דַּאמַר אַרְוֵן גַּלְה לַבְבִּל**. אע"ג דרבי יהודה אומר במקומו נגנו ופליג בסיפא גבי כן ולא פליג ברישא אחרון י"ל פליג בצרייתא ברישא אחרון:
וּפְלִיגָא דְּעוּלָא. דאמר לר"ש גלה לבבל שפליגא דעולא דאמר לר"ש דארון נגנו:
כרוצים

אמרו ליה לרב יוסף הכי עביד רבא אמר ליה יהא רעוא דתרום רישך אכולה ברכא אמר רבי אלכסנדרי אמר רבי יהושע בן לוי ״המתפלל צריך שיפסיע שלש פסיעות לאחוריו ואחר כך יתן שלום אמר ליה רב מרדכי כיון שפסע שלש פסיעות לאחוריו התם איבעיא ליה למיקם משל לתלמיד הנפטר מרבו אם חוזר לאלתר דומה לכלב ששב על קיאו תניא נמי הכי המתפלל צריך שיפסיע שלש פסיעות לאחוריו ואחר כך יתן שלום ואם לא עשה כן ראוי לו שלא התפלל ומשום ^(א) שמעיה אמרו בשנותן שלום לימין ואחר כך לשמאל שנאמר ^ימימינו אש דת למו ואומר ^{יב}יפול מצדך אלף ורבבה מימינך מאי ואומר וכי תימא אורחא דמילתא היא למיתב בימין ת"ש יפול מצדך אלף ורבבה מימינך רבא^(ב) חזיה לאביי דיהיב שלמא לימינא ברישא א"ל מי סברת לימין דידך לשמאל דידך קא אמינא דהוי ימינו של הקב"ה אמר רב חייא בריה דרב הונא חזינא להו לאביי ורבא דפסעי להו שלש פסיעות בכריעה אחת: ומתפלל תפלה קצרה בבית החיצון: ^(ג) מאי מצלי רבא בר רב אדא ורבין בר רב אדא תרווייהו משמיה דרב אמרי יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שתהא שנה זו ^(ד) גשומה ושחונה שחונה מעליותא היא אלא אימא יאם שחונה תהא גשומה ירב אחא בריה דרבא מסיים בה משמיה דרב יהודה לא יעדי עביד שולטן מדכות יהודה ולא יהיו עמך ישראל צריכין לפרנס זה מזה ולא תכנס לפניך תפלת עובדי דרכים רבי

חנינא בן דוסא הוה קא אוזיל באורחא שדא מטרא עליה אמר רבש"ע כל העולם כולו בנחת וחנינא בצער פסק מיטרא כי אתא לביתיה אמר רבש"ע כל העולם כולו בצער וחנינא בנחת אתא מיטרא א"ר יוסף מאי אהניא ליה צלותיה דכהן גדול לגבי ר' חנינא בן דוסא תנו רבנן ^אמעשה בכהן גדול אחד שהאריך בתפלתו וגמנו אחיו הכהנים ליכנס אחריו התחילו הם נכנסין והוא יוצא אמרו לו מפני מה הארכת בתפלתך אמר להם קשה בעיניכם שהתפללתי עליכם ועל בית המקדש שלא יחרב אמרו לו אל תהי רגיל לעשות כן שהרי שנינו לא היה מאריך בתפלתו כדי שלא להבעית את ישראל: **בַּתְּנִי'** המשניטל ארון ^אאבן היתה שם מימות נביאים ראשונים ושתיה היתה נקראת גבוה מן הארץ שלש אצבעות ועליה היה גותן ונמל את הדם ממי שהיה ממרס בו נכנס למקום שנכנסו ועמד במקום שעמד ^אוהזה ממנו יאחת למעלה ושבע למטה ואל היה מתכוון להוות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף ^אוכך היה מונה אחת אחת ואחת ושנים אחת ושלש אחת וארבע אחת וחמש אחת ושש אחת ושבע ייצא והניחו על כן הזהב שבהיכל ^אהביאו לו את השעיר שחטו וקבל במזרק את דמו נכנס למקום שנכנסו ועמד במקום שעמד והזה ממנו יאחת למעלה ושבע למטה ואל היה מתכוון להוות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף ^אוכך היה מונה אחת אחת ושש אחת ושבע ייצא והניחו על כן הזהב שבהיכל רבי יהודה אומר לא היה שם אלא כן אחד בלבד נמל דם הפר והניח דם השעיר והזה ממנו על הפרוכת שכנגד הארון מבחוץ אחת למעלה ושבע למטה ולא היה מתכוון וכו' וכך היה מונה וכו' נמל דם ממנו על הפרוכת שכנגד הארון מבחוץ אחת למעלה ושבע למטה וכו' ^אעירה דם הפר לתוך דם השעיר ונתן את המלא בריקן: **גַּמְ'** משגנו לא קתני אלא משניטל תנן כמאן דאמר ארון גלה לבבל דתניא ^ארבי אליעזר אומר ארון גלה לבבל שנאמר ^אולתשובת השנה שלח המלך נבוכדנאצר ויביאהו בבבלה עם כלי חמדת בית ה' רבי שמעון בן יוחאי אומר ארון גלה לבבל שנאמר ^אלא יותר דבר אמר ה' אלו עשרת הדברות שבו רבי יהודה ^א(בן לקיש) אומר ארון במקומו נגנו שנאמר ^אויראו ראשי הברדים מן הקדש על פני הדביר ולא יראו החוצה ויהיו שם עד היום הזה ופליגא דאמר עולם ראשונה ושניה מתיא בן חרש את רבי שמעון בן יוחאי ברומי וכי מאחר שרבי אליעזר מלמדנו פעם ראשונה ושניה ארון גלה לבבל ראשונה הא דאמרן ^אויביאהו בבבלה עם כלי חמדת בית ה' שניה מאי היא דכתיב ^אויצא מבת ציון כל

רבין

רבנא

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

הוציאו לו פרק חמישי יומא

אמרו ליה לרז יוסף. שהוא היה מאור עינים ואינו מכיר בדבר:
פרוס רישך. תהיה ראש ישיבת הכרך:
הסם מיבועי ליה למיקם. במקום שהפסיעות כלות ולא לחזור לאלתר:
ואם לא עשה כן. נראה כמי שלא נטל רשות

לו שלא התפלל גרסינן. כלומר נוח היה לו אם לא התפלל כמו ראווי לו שלא צא לעולם:
מימינו אש דס. אלמא ימין עדיפא:
ורבבה מימינך. הימין סובלת רבבה מניקין:
וכי סימא אורחא הוא. שהימין מוכנת להשתמש בה לכך ניתנו הלוחות צימין ולא חשיבותא דימין היא:
לשמאל דידך. דהיא ימינו של הקצ"ה שהמתפלל רואה עצמו כאילו שכינה למוול פניו שנאמר שוימי ה' לנגדי תמיד (תהלים טו):
שחונה חמה: עביד שולטן. עושה ממשלה:
עובדי דרכים. מתפללים שלא ירדו גשמים:
וחנינא בנחת. שאין לי זריעה בשדות:
בתנני' נביאים הראשונים. דוד

ושמואל מפרש במס' סוטה (דף מח.):
ושפייס סיסא נקראם. מפרש בגמ' (י):
למקום שנקנס. לבית קדשי הקדשים:
במקום שעמד. צין הדדים:
ולא היה מסכוון להוות לא למעלה וכו'.

העליון והשבע למטה מאמנאע ^(א) שהרי לא על הכפורת נוגעים אלא לארך נטפלות:
אלא כמלניף. בשרה זו תחת זו כל שמונה הזאות. כמלניף לא ידעתי לשוני:
וכך היה מונה. בגמרא^א מפרש טעמא:
נטל דס הפר מחילה והניח דס השעיר. מסקנא דמילתיה דר' יהודה היא דלמר לא היה שם אלא כן אחד וארץ ליטול דס הפר מחילה ^(א):
על הפרוכת. דכתיב וכן יעשה לאהל מועד (ויקרא טו):
עירה דס הפר וכו'. דכתיב צמחנות המזבח ולקח מדס הפר ומדס השעיר מדס שניהן יחדיו:
ונתן סמלא וכו'. בגמרא^א מפרש מחור ומערה מורק מלא לתוך הריקן כדי לערבן יפה:
גַּמְ' ויביאהו בצלה. ליהויכין:
עם כלי חמדת. ^(א). הוא ארון:
ויאריכו הכדים וגו'. סיפיה דקרא ויהיו שם עד היום הזה:
ופליגא דעולא. הא דתניא ר' שמעון אומר ארון גלה לבבל:
ראשונה ושניה. כלומר משני מקראות:
כל

השעיר והניח דם הפר והזה ממנו על הפרוכת שכנגד הארון מבחוץ אחת למעלה ושבע למטה וכו' ^אעירה דם הפר לתוך דם השעיר ונתן את המלא בריקן:
גַּמְ' משגנו לא קתני אלא משניטל תנן כמאן דאמר ארון גלה לבבל דתניא ^ארבי אליעזר אומר ארון גלה לבבל שנאמר ^אולתשובת השנה שלח המלך נבוכדנאצר ויביאהו בבבלה עם כלי חמדת בית ה' רבי שמעון בן יוחאי אומר ארון גלה לבבל שנאמר ^אלא יותר דבר אמר ה' אלו עשרת הדברות שבו רבי יהודה ^א(בן לקיש) אומר ארון במקומו נגנו שנאמר ^אויראו ראשי הברדים מן הקדש על פני הדביר ולא יראו החוצה ויהיו שם עד היום הזה ופליגא דאמר עולם ראשונה ושניה מתיא בן חרש את רבי שמעון בן יוחאי ברומי וכי מאחר שרבי אליעזר מלמדנו פעם ראשונה ושניה ארון גלה לבבל ראשונה הא דאמרן ^אויביאהו בבבלה עם כלי חמדת בית ה' שניה מאי היא דכתיב ^אויצא מבת ציון כל

רבנו חננאל רבינו יוסף דהוה סגי נהורא, אמר יהא רעוא דתירום רישא אכולא כרכא. ור"א שתהיה בכל הלכה כרבא. אמר ר' יהושע בן לוי המתפלל צריך לפסוע ג' פסיעות לאחוריו, ואחר כך יתן שלום. תניא נמי הכי המתפלל צריך לפסוע ג' פסיעות לאחוריו ואחר כך יתן שלום, ואם לא עשה כן ראוי לו כאילו לא התפלל. ומשום שמעון אמרו נותן שלום לימינו ואחר כך לשמאלו. וא"ל רבה לאביי לימין הקב"ה שהוא שמאלך. אביי ורבא הוו פסעי להני שלש פסיעות בכריעה אחת. ואמר רב מרדכי כיון שפסע ג' פסיעות לאחוריו התם איבעי ליה למיקם. משל לתלמיד הנפטר מרבו אם חוזר לאלתר דומה לכלב שב על קיאו. ומתפלל תפלה קצרה כו'. מאי היא יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שאם תהיה שחונה תהיה גשומה ואל יכנס לפניך תפילת עובדי דרכים שמבקשים שיפסקו גשמים. ירושלמי ולא

גז א ב מיי פ"ה מהל' תפלה הלכה י ונפ"ט ה' [ב] סמנ עשין יט טושי"ע א"ח ס"י קנב טע"ף א [רב אלפס ברכות פ"ה דף כו:] [ס"י קלנן רל"ש שם ס"י גנ:]

גזא ג ד ה מיי פ"ד מהל' עבודת יו"כ הלכה א:

גכז ו מיי שם הלכה ב:
ס ז ח ט מיי שם פ"ג הלכה ה ופ"ה מהל'

מנשה קדנות הלכה יב:
כא י מיי פ"ד מהל' עבודת יוה"כ הלכה ב:

כב כ מיי שם פ"ג הלכה ה:

כג ל מיי מ"ה שם פ"ד הלכה ב ופ"ג הלכה ה:

ה:

תורה אור השלם

תורה אור השלם
1. וְיֹאמַר יְיָ מִסִּינִי בָּא יְרוּחַ מִשְׁעִיר לָמוֹ וְהוֹפִיעַ מִדֶּבֶר פֶּאֶרָן וְאַתָּה מִרְבֵּב קֶדֶשׁ מִיַּמִּינוּ אֲשֶׁר דָּת לָמוֹ:
דבריו לג ב
2. וְיֵלַד מִצְדָּךְ אֶלְפָּ וְרַבְּבָה מִיַּמִּינְךָ אֶלְיָךְ לֹא יִנָּשׁ:
ההלים צא ז
3. וְלִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה שְׁלַח הַמֶּלֶךְ נְבוּכַדְנֶאצַּר וְיִבְאָהוּ בְּבִלְהָ עִם כָּלִי חֲמֹדַת בֵּית יְיָ וְעַמְּךָ אֵת צִדְקָהוּ אָחִיעַ עַל יְהוּדָה וירושלם:

דברי הימים ב לו י
4. הַזֶּה יִמְעִי בָּאִים וְנִשְׁאָא כָּל־אִשְׁרֵי בְּבִיתְךָ וְאִשְׁרֵי אֲצִרֹו אֲבֹתֶיךָ עַד הַיּוֹם הַזֶּה בְּבָל־לֹא יִתֵּיךְ דָּבָר אֲמַר יְיָ יִשְׁעֵיהּ לֹט ו
5. וְיִאֲרֹכּוּ הַבָּדִים וְיִרְאֹוּ רָאשֵׁי הַבָּדִים מִן הַקֹּדֶשׁ עַל פְּנֵי הַדְּבִיר וְלֹא יִרְאֹוּ הַחוּצָה וְיִהְיוּ שָׁם עַד הַיּוֹם הַזֶּה:

מלכים א ח
6. וַיֵּצֵא מִבֵּית צִיּוֹן כָּל הַיְּהוּדָה וְהָיוּ שֹׂרִיקִי בְּאֵילִים לֹא מִצָּאוּ מִרְעֵה וְיָלְכוּ בְּלֹא כֹחַ לִפְנֵי רֹדֶף:
איכה א ו

ה:

הגהות הב"ח

(א) גמי ראווי לו שלא התפלל ומשום רב שמעיה אמרו:
(ב) בתנני' היינו לו אם השעיר כו' אמת למעלה ושבע למטה.
י"ב ק"ל ולא היה מתכוון להוות לא למעלה ולא למטה אלא כמצליף:
(ג) רש"י ד"ה ולא היה מתכוון כו' והשבע למטה מאמנאע בעובדיה שהרי לא על כו':
(ד) ד"ה נטל כו' דס הפר מחילה כדי להניח דם השעיר בכך שהיה עליו דם הפר הקט"ד:
(ה) ד"ה עם כלי חמדת בית ה' הוא הארון:

מסורת הש"ס

(א) [רבה יעב"ץ, ב] טענות כד:
(א) בס"י א"י שחונה וגשומה, (ד) [מוספתא פ"ב ה"א], (ה) [פסנהדרין כו:], (ו) [לעיל טו, ונחמס לתא], (ז) [פ"י חוס' לקמן ט:], (ח) [עירה], (ט) [מוספ' שקלים פס"ב ע"ש ומוספ' סוטה פס"ג ה"צ, ט] רש"א מ"ו [נחמוספ' איתא רבי יהודה בן לקיש ומעשה מיושב קושית הסוס' ד"ה פה. דמניא און מלניף כו' ובשעת גז: כתנני' אין כו' רבי יהודה בן לקיש כו' ומנינא ט: מהיו גירושלמי דשקלים ריש פ"ו איתא ר' יהודה בר אלעאי], (י) [גמ' רש"י רישא דקרא ואלירכו הדדים וכן הוא בע"מ], (כ) [לקמן מד:], (ט) [לקמן טה:], (ח) [לקמן נח:],

ה:

הגהות הגר"א

[א] במשנה הביאנו וכו' וטעם למטה.
י"ב וכו' (כ"ל ולא היה מתכוון כו' וכו"ה במשניות):

ה:

מוסף רש"י

שחונה. חמה. כמו (רשעי מד) ממוני רלמי וטעם למטה.
י"ב וכו' (כ"ל ולא היה מתכוון כו' וכו"ה במשניות):
אם שחונה תהא גשומה. כשהיא חמה לריס האלף לגשמים מלח ומדק (שם).
ר' חנינא בן דוסא. מלא הוא (שם). כל העולם כולו בצער. שמקבץ מים לשדומיטן (שם).
וחנינא בנחת. שאני יושב בביתו ואני ריץ לגשמים לפי שאין לי שדות (שם).
מאי אהניא ליה צלותיה דכהן גדול. מלא הוא (שם).
מלא הוא (שם).
קטרה ציוס הכפורים שהיה אומר אל יכנס לפניך מלא הוא (שם).
תפלת עובדי דרכים, דר' חנינא מבטל ליה לגלותיה דכהן גדול, שאעפ"כ שעת הקצ"ה תפלתו ופסקי מיערל (שם).
אבן היתה שם. תחת הארון (פסנהדרין כו:).
ורשותיה היתה נקראת. שמנחה נשמת עולם (תהלים כהלים ט) דיבר ויקרא אלק, ואומר מניין מכלל ופי (פסנהדרין שם ע"פ הגמ' לקמן נד:).
אחת למעלה ושבע למטה. דכתיב קדמה על פני הכפרת ויה שבע ולפני הכפרת ויה שבע פעמים (בבחים זח:).

ה:

תוס' ישנים

מאי מצלי. גירושלמי [פ"ה ה"ב] מסיים בה ולא יגיביו שררה זו על זו, וחו' סיקד הפייט כמדר יוה"כ לגל דרות עם קדש רב נאעיר. מעשה בבחן אחד שהארריך בתפלתו. גירושלמי [שסן] אמת שמעון הדיקס היה.

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן

רבנן